

Mit paneloplæg ved Århus Fredsfestival 2021

Jeg hedder som nævnt Tom Vilmer Paamand, og er formand for pacifisternes organisation Aldrig Mere Krig. AMK står for en ubetinget krigsmotstand, der ikke afhænger af, hvem der har våben i hænderne. Fredelige løsninger er altid mulige, selv i en alt for oprustet verden. Dette gælder også i samarbejdet mellem besværlige mastodonter som Kina og USA.

At USAs fjendebillede nu skifter fokus, fra de tidligere udpegede mindre slyngelstater, til en ny stor - gør bare behovet for global afspænding endnu større. Under den kolde krig havde stormagterne trods al deres sabelraslen, også et tæt og formaliseret samarbejde. Den kendte "Røde Telefon" er den mest synlige, men langt vigtigere var de mange aftaler på lokalt niveau.

Selv de små lande i Østersøen havde dengang indøvede kontakt-rutiner med Sovjetblokken. Militærfolk på begge sider, kunne altid på kort tid komme i kontakt med deres såkaldte fjender - og dermed få afklaret hvad der måtte være af problemer. uden at en fejlagtig navigering udløste krig.

Dialog og tryghedsskabende aftaler, var en indløsende nødvendighed. Men sådan er det ikke længere, hverken i Østersøen, eller i vandområderne langs Kinas kyster.

På topniveau bruges sådanne kontakter dog fortsat. I USA er det forsøgt gjort til en stor skandale, at en forsvarschef var i kontakt med sin kinesiske modpart. Han gjorde dette i overværelse af 14 andre officerer, så det var langt fra nogen hemmelighed i systemet. Alligevel er der i dagens USA så ringe forståelse, for nytten ved gensidig kontakt, at højtstående politikere beskylder ham for at være landsforræder.

De sidste dage var det også en stor historie, at Kina dumt sendte en større flok kampfly igennem Taiwans særlige forsvars-zone. Sådanne zoner er sjældent internationalt anerkendte, og det er tilsvarende fast praksis for USA bevidst provokativt at bryde igennem dem - især mod Kina, både til søs og i luften.

At for eksempel USA og Kina udfordrer hinandens militær på denne måde, bringer en mulig krig gennem misforståelse eller fejl faretruende tæt på - hver eneste gang. Det samme foregår omkring Danmark, hvor Rusland og USA gensidigt provokerer hinanden, dog oftest uden at bryde ind over de mere officielle nationale grænser.

Danmark indgår trofast i dette hysteri, og har for tiden fire kampfly på vagt i Baltikum, hvor Danmark nu "leder NATOs luftovervågning over Estland, Letland og Litauen". At lande sender kampfly op, når der kommer militære gæster forbi, er der absolut ingen internationale retskrav om, - det er udelukkende et NATO-påfund.

Danmark er også en trofast allieret i USAs handelskrige. Mest selvmodsigende i USAs kamp mod Ruslands nyeste gasledning til Tyskland. Her har Danmark hjulpet med til at trække byggeriet i langdrag - imens at Danmark samtidig diskret køber russisk gas for milliarder...

Også imod Kina, kæmper Danmark med i handelskrigen, og får blokeret import af deres mobiltelefoner og overvågningskameraer - for tænk hvis Kina lytter med. Samtidig er der kun forloren og betydningsløs kritik, over hver gang USA bliver afsløret i den slags narrestreger.

Jeg har ikke her forholdt mig til de enorme forskelle på dagens hovedemner, Kina og USA, men mest på hvad deres handlinger betyder lokalt for os her i Danmark.

Kina har meget kulturelt at prale med, men hård undertrykkelse af egne borgere er landets mest markante træk - fri presse og ytringsfrihed i vestlig forstand eksisterer ikke.

USA er fortsat milevidt, fra at være så restriktiv, men er dog gledet langt ned af skalaerne. I en ret troværdig løbende akademisk undersøgelse defineres USAs styreform nu som "mangelfuldt demokrati".

Samme undersøgelse rangordner Kina som et "autoritært regime", langt under Rusland, som dog er i samme kategori. Det er vurderinger, som jeg helt klart deler.

USAs evige smædekampagner mod Kina og Rusland giver dog gode grunde til at kritisere det værste vrøvl. Dette er dog slet ikke en grund til at hoppe i den modsatte grøft, og også forsvare eller bortforklare sådanne autoritære regimers militære udskejelser.

Så hvad bør vi små fredsfolk gøre mod alt dette?

- Først og fremmest - for det er det vigtigste lige nu, opfordre vore politikere til at få genoprettet kommunikationen mellem de genstridige parter. Især nu, hvor der ikke er krig, men hvor politikere og militær opfører sig vildere og vildere. Traktater og aftaler må på plads igen, så det ikke går galt.
- Danmark har gennem sin kontakt med USA mulighed for at blive hørt. Dette skal udnyttes. Rigtige venner siger fra, i stedet for at tiljuble bølge-optræden. Dette gælder ikke mindst i samarbejdet om Arktis, hvor Kina, og andre interesserede, naturligvis bør være med. Danmark må støtte de grønlandske krav om afmilitarisering.
- Og så opfordre vore politikere til også, at benytte og beskytte de eksisterende handelsaftaler. Disse rummer et væld af muligheder til at finde løsninger, men det kræver at der arbejdes ud fra fakta og meget mindre fra fastlåste politiske holdninger...
- At USA ser ud til at ville fokusere mere på Stillehavs-siden, end på Atlanten, sender NATO ud på et sidespor. Dette må IKKE føre til øget dansk oprustning men give Danmark bedre plads til en fredeligere rolle, og til, igen, at give NATO fodnoter mod oprustningen.
- Presset mod en øget militarisering af EU vokser enormt. Nok viser meningsmålinger fortsat et folkeligt flertal for at bevare Danmarks forsvarsforbehold, men dette kan hurtigt rykke sig under næste oppustede krise. Her skal holdes godt fast i Danmarks EU-undtagelser.
- Og naturligvis skal vi gennemgribende, fortsat arbejde imod politikernes enøjede trang til at bruge militære "løsninger" mod alverdens problemer.

Tak for ordet!